

STRAFRECHTSPRAAK

Arrondissementsrechtbank te Arnhem

Militaire kamer

Vonnis van 9 februari 2004

Voorzitter: mr. E.G. Smedema, *Lid:* mr. A.G. van Doorn, *Militair lid:* kapitein ter zee van administratie mr. P.J. Schreuder.

Handtastelijkheden in Bosnië

Militair wordt – na een feestje waarop flink ingenomen is – uit zijn slaap gewekt doordat een naakte man op hem ligt, die kennelijk doende is hem te verkrachten. Bij zijn verdediging brengt hij de aanrander ernstig letsel toe. Rb. veroordeelt ter zake van medeplegen van zware mishandeling, Hof verklaart zware mishandeling bewezen, maar ontslaat van rechtsvervolging op grond van noodweerecces. Kamergenoot wordt in eerste aanleg veroordeeld ter zake van mishandeling zwaar lichamelijk letsel ten gevolg hebbend, maar in hoger beroep vrijgesproken: hij heeft geen mishandelende gedraging verricht en kan evenmin als medepleger aangemerkt worden. Beklag tegen de aanrander is ongegrond verklaard: van (poging tot) verkrachting is onvoldoende bewijs voorhanden, terwijl vervolging ter zake van feitelijke schennis van de eerbaarheid – gelet op de letsels van de aanrander – niet opportuun is.

(Sr artt. 41 lid 2, 47 lid 1, 300; Sv art. 12)

VERKORT VONNIS

in de zaak van de officier van justitie in het arrondissement Arnhem tegen: v.K., F.J., geboren op [...] te [...], [wonende] [adres] te [woonplaats], [rang], [nummer], ingedeeld bij: [indeling], raadsliden: mr. P. Reitsma, advocaat te Harderwijk en mw. mr. I.N. Kwak, advocaat te Amsterdam.

1. De inhoud van de tenlastelegging

Aan verdachte is, na een door de rechtbank toegelaten vordering wijziging tenlastelegging, ten laste gelegd dat:

“hij op of omstreeks 23 februari 2003, te of nabij Banja Luka, althans in Bosnië-Herzegovina, ter uitvoering van het voornemen en het misdrijf om tezamen en in vereniging met een ander, althans alleen, opzettelijk M.H.E.P. van het leven te beroven, meermalen, althans een maal, (telkens) opzettelijk voornoemde P. (met kracht) heeft geschopt en/of getrapt en/of gestompt en/of geslagen en/of met de voet (met kracht) heeft gepord of geduwd en/of een (metalen) deur (met kracht) tegen het hoofd en/of het lichaam van die P. heeft geslagen en/of gestoten en/of die P. met een fles op/tegen het hoofd en/of het lichaam heeft geslagen en/of die [slachtoffer] met een flessenopener, althans met enig hard en/of scherp voorwerp, heeft gestoken en/of geprikt, terwijl de uitvoering van dat voorgenomen misdrijf niet is voltooid;

althans, indien het vorenstaande niet tot een veroordeling leidt:

hij op of omstreeks 23 februari 2003, te of nabij Banja Luka, althans in Bosnië-Herzegovina, tezamen en in vereniging met een ander, althans alleen, aan een persoon genaamd M.H.E.P., opzettelijk zwaar lichamelijk letsel (een gebroken kaakbeen en/of een of meer gebroken ribben en/of een gebroken neusbeen en/of een longkneuzing en/of een

klaplont en/of een niernieuwing), heeft toegebracht, door deze meermalen, althans een maal, (telkens) opzettelijk (met kracht) te schoppen en/of te trappen en/of te stompen en/of te slaan en/of met een (metalen) deur tegen het hoofd en/of het lichaam van die P. te slaan en/of te stoten en/of met een fles op/tegen het hoofd en/of het lichaam te slaan en/of die P. met een flessenopener, althans met een hard voorwerp, te steken en/of te prikken.”

2. Het onderzoek ter terechtzitting

De zaak is laatstelijk op 26 januari 2004 ter terechtzitting onderzocht. Daarbij is verdachte verschenen. Verdachte is bijgestaan door mr. P. Reitsma, advocaat te Harderwijk en mevrouw mr. I.N. Kwak, advocaat te Amsterdam.

Als benadeelde partij heeft zich schriftelijk in het geding gevoegd M.H.E.P., wonende te [adres], die vordert dat verdachte wordt veroordeeld aan hem te betalen een bedrag van € 10.948,- aan schadevergoeding.

De officier van justitie heeft geëist dat verdachte ter zake van het primair tenlastegelegde zal worden veroordeeld tot een gevangenisstraf voor de duur van 15 maanden, waarvan 5 maanden voorwaardelijk met een proeftijd van 2 jaren met aftrek van de tijd in verzekering en voorlopige hechtenis doorgebracht.

Voorts heeft de officier van justitie gevorderd dat de inbeslaggenomen voorwerpen (spijkerbroek, riem en onderbroek) teruggegeven zullen worden aan de beslagene.

De officier van justitie heeft voorts gesteld dat de vordering van de benadeelde partij M.H.E. P. niet van zo eenvoudige aard is dat zij zich leent voor behandeling in het strafgeding. Hij vordert daarom dat de benadeelde partij niet-ontvankelijk zal worden verklaard in de vordering.

Verdachte en zijn raadsman en raadvrouw hebben het woord ter verdediging gevoerd.

2a. De ontvankelijkheid van de officier van justitie

De raadsman heeft de niet-ontvankelijkheid van de officier van justitie aangevoerd, daarbij samengevat stellende:

Het onderzoek is onzorgvuldig geweest. Er dient aantoonbaar getwijfeld te worden aan een objectieve weergave door een aantal verbalisanten die in ieder geval de schijn van onvoldoende onpartijdigheid tegen zich hebben. Cliënt is op een onbehoorlijke wijze bejegend en onder druk gezet en nagelaten is (bewust of door dommigheid) om ontlastend materiaal in de vorm van de verklaring van J. (verdachte) alsmede het verzamelen van sporen bij J. (verdachte) te verzamelen die nadrukkelijk in zijn verdediging hadden kunnen worden gebruikt.

Daarmee zijn de beginselen van een behoorlijke procesorde, met name die voor wat betreft een adequate verdediging en een objectief onderzoek, met voeten getreden en naar mijn oordeel dient daar de zwaarste sanctie op te worden gezet, te weten de niet-ontvankelijkheid van het Openbaar Ministerie.

Uit de stukken en het onderzoek ter terechtzitting is, wanneer al hetgeen de raadsman naar voren heeft gebracht afzonderlijk dan wel in onderlinge samenhang bezien wordt, aannemelijk geworden dat op de gang van zaken tijdens het onderzoek door de Koninklijke Marechaussee hier en daar aanmerkingen kunnen worden gemaakt.

Bij de beoordeling daarvan dient evenwel in aanmerking te worden genomen, dat het onderzoek ver van Nederland en in primitieve omstandigheden moest worden uitgevoerd met een geringer potentieel aan personele en materiele middelen en infrastructuur dan in Nederland voorhanden zou zijn geweest. Mede gelet daarop is de rechtbank van oordeel, dat genoemde aanmerkingen op het onderzoek niet opleveren een ernstige schending van

de beginselen van goede procesorde of grove veronachtzaming van de belangen van verdachte of een te zeer tekortdoen aan zijn recht op een behoorlijke behandeling van zijn zaak.

De officier van justitie is daarom ontvankelijk in zijn strafvordering.

3. De beslissing inzake het bewijs

Voor zover er in de tenlastelegging kennelijke taal- en/of schrijffouten voorkomen, zijn die fouten verbeterd. Verdachte is daardoor niet in zijn verdediging geschaad.

De militaire kamer acht niet wettig en overtuigend bewezen hetgeen verdachte primair is ten laste gelegd en zal hem daarvan vrijspreken.

De militaire kamer acht wettig en overtuigend bewezen dat verdachte het subsidiair tenlastegelegde heeft begaan, met dien verstande dat bewezen wordt geacht dat:

“hij op 23 februari 2003, te of nabij Banja Luka, tezamen en in vereniging met een ander aan een persoon genaamd M.H.E.P., opzettelijk zwaar lichamelijk letsel (een gebroken kaakbeen en gebroken ribben en een gebroken neusbeen en een longkneuzing en een klaplong en een nierkneuzing), heeft toegebracht, door deze meermalen opzettelijk (met kracht) te schoppen en/of te trappen en te stompen en/of te slaan en met een (metalen) deur tegen het hoofd van die P. te slaan en/of te stoten en met een fles op/tegen het hoofd te slaan en die P. met een flessenopener te steken en/of te prikken.”

Hetgeen verdachte subsidiair meer of anders is ten laste gelegd is niet bewezen. Verdachte moet daarvan worden vrijgesproken.

De beslissing dat verdachte het bewezenverklarde heeft begaan, is gegrond op de feiten en omstandigheden die in de bewijsmiddelen zijn vervat.

De bewijsmiddelen zullen worden uitgewerkt in die gevallen waarin de wet aanvulling van het vonnis vereist en zullen dan in een aan dit vonnis te hechten bijlage worden opgenomen.

4. De strafbaarheid van het bewezenverklarde

Het bewezenverklarde levert op:

“medeplegen van zware mishandeling”,

voorzien en strafbaar gesteld bij artikel 302, eerste lid, juncto artikel 47 van het Wetboek van Strafrecht.

Het feit is strafbaar.

5. De strafbaarheid van verdachte

Over verdachte is een multidisciplinair rapport opgemaakt door drs. H.M.J. Vandenboorn, gezondheidszorgpsycholoog BIG te Amersfoort, en drs. I. Hazemeijer, arts en kolonel-arts R.J.M. Mooren, psychiater en hoofd afdeling Forensische en Sociale Psychiatrie, respectievelijk gedateerd 19 mei 2003 en 13 mei 2003, waarin zij concluderen:

– drs. Vandenboorn: Betrokkene was ten tijde van het tenlastegelegde niet lijdende aan een ziekelijke stoornis en/of gebrekkige ontwikkeling van de geestvermogens. Er zijn geen redenen om aan te nemen dat betrokkene in algemene zin niet in staat was zijn gedrag bewust en weloverwogen te reguleren. Binnen het kader van de onderhavige onderzoeksvraagstelling kan betrokkene ten aanzien van het tenlastegelegde, indien bewezen, als niet relevant verminderd toerekeningsvatbaar beschouwd worden.

– drs. Hazemeijer en kolonel-arts Mooren: Ten tijde van het tenlastegelegde was er geen sprake van een ziekelijke stoornis, noch van een gebrekkige ontwikkeling der geestvermogens. Betrokkene kan dan ook als normaal toerekeningsvatbaar worden beschouwd.

De militaire kamer verenigt zich met die conclusies inzake de toerekeningsvatbaarheid

en maakt die tot de hare.

Overeenkomstig deze conclusie kan niet worden gezegd dat verdachte niet strafbaar is.

De raadsman heeft aangevoerd dat verdachte uit noodweer heeft gehandeld nadat hij werd aangerand en de in de tenlastelegging P. hem probeerde te verkrachten waarbij P. zijn arm gebruikte om het hoofd van verdachte naar beneden te houden. Daarnaast heeft P. verdachte tegen diens rechterbeen getrapt en weigerde hij, ondanks herhaalde verzoeken, de corimec te verlaten.

De raadsman heeft in het kader van dit verweer verder nog het volgende aangevoerd. Dat verdachte met zijn ogen dicht P. in bed net zolang slaat totdat P. uit bed is verdwenen, is een gerechtvaardigde reactie op de ogenblikkelijke aanranding die hem ten deel is gevallen. Het zijn deze klappen die het gezicht van P. danig doet bloeden zoals we op de foto hebben gezien. Dit is consistent met de bloedsporen op de lakens, immers P. komt vanaf dat moment niet meer op het bed. Op het moment dat P. op de grond ligt, verdachte inmiddels zijn spijkerbroek heeft aangetrokken en naar P. toeloopt, trapt P. en weigert bovendien te zeggen wie hij is. Ook weigert P. weg te gaan uit de corimec. Hij vormt daardoor nog steeds een ernstige bedreiging van verdachte en die reageert door te slaan en te schoppen en slaat vervolgens een flesje stuk op het hoofd van P.

De klap met het flesje is mogelijkwerwijs een te zwaar middel van reactie nu P. op dat moment op de grond ligt. Naar mijn mening ligt dat op de grens of is zelfs een overschrijding van de grens van een proportionele reactie. Het is een reactie die direct voortvloeit uit de hevige gemoedstoestand die op haar beurt weer het rechtstreekse gevolg is van aanranding van verdachte door P. Verdachte gaat door het lint, de klap met het flesje maakt daarvan onderdeel uit. De voortgezette mishandeling is dan ook naar mijn stellige overtuiging een evidente noodweerec-situatie, aldus de raadsman.

Met betrekking tot het beroep op noodweer/noodweerec overweegt de militaire kamer het volgende. Voldoende vast is komen te staan, dat P. zich op een gegeven moment ongekleed bevond op de kamer waar verdachte en K. [medeverdachte, *Red.*] zich toen ook bevonden. Gelet op de verklaring van verdachte kan aannemelijk worden geacht dat verdachte zich met geweld keerde tegen de ongeklede, dronken P. – die niets op die kamer te zoeken had – en dat die P. daardoor, wellicht reeds enigermate gewond, naast het bed van verdachte terechtgekomen is. Tot dat moment kan noodweer aanwezig worden geacht. Of P. de verdachte hiervoor op enige wijze seksueel heeft benaderd is niet aannemelijk geworden, aangezien dit alleen de verklaring is van de verdachte.

Toen verdachte het licht had aangedaan, zijn spijkerbroek had aangetrokken, door zijn schreeuwen de aandacht van [medeverdachte] had getrokken en P. tegen het bed kon zien zitten, was gevaar van de kant van P. geweken. Door de gebeurtenissen tot dat moment en de verklaring van verdachte, dat P. hem schopte, kan aannemelijk worden geacht, dat dat is gebeurd. Niet aannemelijk is echter dat de dronken P., die op de grond zat en kennelijk niet overeind kwam, zo'n bedreiging voor verdachte is geweest dat verdachte niets anders kon dan P. opnieuw slaan of stompen, schoppen, met een fles op het hoofd slaan, met een flessenopener prikken en met de deur tegen het hoofd slaan. Verdachte had zich immers buiten het bereik van P. kunnen begeven. Nu ook eerdere seksuele benadering niet aannemelijk is, was er voor hem ook geen rechtvaardiging om het geweld tegenover P. voort te zetten door een hevige gemoedsbeweging, die het gevolg van een seksueel delict kan zijn. Het beroep op noodweer c.q. noodweerec wordt derhalve verworpen.

Er is voorts ook geen andere omstandigheid aannemelijk geworden die de strafbaarheid van verdachte geheel uitsluit. Verdachte is dus strafbaar.

6. De motivering van de sanctie(s)

Bij de beslissing over de straf heeft de rechtbank rekening gehouden met:

- de aard en de ernst van het bewezenverklaarde en de omstandigheden waaronder dit is begaan;
- de persoon en de persoonlijke omstandigheden van verdachte, waarbij onder meer is gelet op:
 - het uittreksel uit het algemeen documentatieregister betreffende verdachte, gedateerd 15 mei 2003;
 - een adviesrapport van de Reclassering Nederland, arrondissement Utrecht, gedateerd 24 april 2003, betreffende verdachte;
 - het hier voor onder 5 vermelde multidisciplinair rapport opgemaakt door drs. H.M.J. Vandenboorn, gezondheidszorgpsycholoog BIG te Amersfoort, en drs. I. Hazemeijer, arts en kolonel-arts R.J.M. Mooren, psychiater en hoofd afdeling Forensische en Sociale Psychiatrie, respectievelijk gedateerd 19 mei 2003 en 13 mei 2003.

De militaire kamer overweegt in het bijzonder het navolgende. Verdachte heeft samen met een kamergenoot een binnengedrongen militair ernstig mishandeld, waardoor deze militair ernstig letsel heeft opgelopen en gedurende geruime tijd geen dienst heeft kunnen verrichten. De militaire kamer houdt rekening met het feit dat dit letsel vrijwel geheel voor rekening van verdachte komt. Oplegging van een onvoorwaardelijke gevangenisstraf is daarom een passend sanctie.

Nu verdachte van het primair tenlastegelegde wordt vrijgesproken is de militaire kamer van oordeel dat oplegging van een lagere straf dan door de officier van justitie gevorderd op zijn plaats is.

De militaire kamer is van oordeel dat de grondslag voor de voorlopige hechtenis van verdachte thans niet meer aanwezig is. De met ingang van 2 mei 2003 te 10.00 uur geschorste voorlopige hechtenis zal daarom worden opgeheven.

De militaire kamer is van oordeel dat de inbeslaggenomen en nog niet teruggegeven voorwerpen aan de rechthebbende(n) zullen moeten worden teruggegeven

6a. De beoordeling van de civiele vordering

De benadeelde partij heeft overeenkomstig het bepaalde in artikel 51b van het Wetboek van Strafvordering opgave gedaan van de inhoud van de vordering, strekkende tot vergoeding van geleden schade.

De militaire kamer zal de benadeelde partij M.H.E.P. niet-ontvankelijk verklaren in de vordering omdat deze niet van eenvoudige aard is.

7. De toegepaste wettelijke bepalingen

De beslissing is, behalve op de hiervoor genoemde wettelijke voorschriften, gegrond op de artikelen 10, 14a, 14b, 14c en 27 van het Wetboek van Strafrecht.

[Volgt: Veroordeling tot tien maanden gevangenisstraf met aftrek, waarvan drie maanden voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaar. – *Red.*]

Arrondissementsrechtbank te Arnhem

Militaire kamer

Vonnissen van 9 februari 2004

Voorzitter: mr. E.G. Smedema, *Lid:* mr. A.G. van Doorn, *Militair lid:* kapitein ter zee van administratie mr. P.J. Schreuder.

VERKORT VONNIS

in de zaak van de officier van justitie in het arrondissement Arnhem tegen: K., R.-J., geboren op [...] te [...], [wonende] [adres] te [woonplaats], [rang], [nummer], ingedeeld bij: [indeling], raadsman: mr. R.A. Scherpenhuysen, advocaat te Harderwijk.

1. De inhoud van de tenlastelegging

Aan verdachte is, na een door de militaire kamer toegelaten vordering wijziging tenlastelegging, ten laste gelegd dat:

“hij op of omstreeks 23 februari 2003, te of nabij Banja Luka, althans in Bosnië-Herzegovina, ter uitvoering van het voornemen en het misdrijf om tezamen en in vereniging met een ander, althans alleen, opzettelijk M.H.E.P. van het leven te beroven, meermalen, althans een maal, (telkens) opzettelijk voornoemde P. (met kracht) heeft geschopt en/of getrapt en/of gestompt en/of geslagen en/of met de voet (met kracht) heeft gepord of geduwd en/of een (metalen) deur (met kracht) tegen het hoofd en/of het lichaam van die P. heeft geslagen en/of gestoten en/of die P. met een fles op/tegen het hoofd en/of het lichaam heeft geslagen en/of die P. met een flessenopener, althans met enig hard en/of scherp voorwerp, heeft gestoken en/of geprikt, terwijl de uitvoering van dat voorgenomen misdrijf niet is voltooid;

althans, indien het vorenstaande niet tot een veroordeling leidt:

hij op of omstreeks 23 februari 2003, te of nabij Banja Luka, althans in Bosnië-Herzegovina, tezamen en in vereniging met een ander, althans alleen, aan een persoon genaamd M.H.E.P., opzettelijk zwaar lichamelijk letsel (een gebroken kaakbeen en/of een of meer gebroken ribben en/of een gebroken neusbeen en/of een longkneuzing en/of een klaplong en/of een nierkneuzing), heeft toegebracht, door deze meermalen, althans een maal, (telkens) opzettelijk (met kracht) te schoppen en/of te trappen en/of te stompen en/of te slaan en/of met een (metalen) deur tegen het hoofd en/of het lichaam van die P. te slaan en/of te stoten en/of met een fles op/tegen het hoofd en/of het lichaam te slaan en/of die P. met een flessenopener, althans met een hard voorwerp, te steken en/of te prikken;

meer subsidiair:

hij op of omstreeks 23 februari 2003, te of nabij Banja Luka, althans in Bosnië-Herzegovina, tezamen en in vereniging met een ander, althans alleen, opzettelijk mishandelend een persoon (te weten M.H.E.P.), heeft geschopt en/of getrapt en/of gestompt en/of geslagen en/of met de voet (met kracht) heeft gepord of geduwd, tengevolge waarvan deze zwaar lichamelijk letsel (gebroken kaakbeen en/of een of meer gebroken ribben en/of een gebroken neusbeen en/of een longkneuzing en/of een klaplong en/of een nierkneuzing), althans enig lichamelijk letsel, heeft bekomen en/of pijn heeft ondervonden.”

2. Het onderzoek ter terechtzitting

De zaak is laatstelijk op 26 januari 2004 ter terechtzitting onderzocht. Daarbij is verdachte verschenen. Verdachte is bijgestaan door mr. R.A. Scherpenhuysen, advocaat te Harderwijk.

Als benadeelde partij heeft zich schriftelijk in het geding gevoegd M.H.E.P., wonende te [adres], die vordert dat verdachte wordt veroordeeld aan hem te betalen een bedrag van € 10.948,- aan schadevergoeding.

De officier van justitie heeft geëist dat verdachte ter zake van het primair en subsidiair tenlastegelegde zal worden vrijgesproken en ter zake van het meer subsidiair tenlastegelegde zal worden veroordeeld tot een gevangenisstraf voor de duur van 40 dagen onvoorwaardelijk met aftrek van de tijd in verzekering en voorlopige hechtenis doorgebracht.

De officier van justitie heeft voorts gesteld dat de vordering van de benadeelde partij M.H.E.P. niet van zo eenvoudige aard is dat zij zich leent voor behandeling in het strafgeding. Hij vordert daarom dat de benadeelde partij niet-ontvankelijk zal worden verklaard in de vordering.

Verdachte en zijn raadsman hebben het woord ter verdediging gevoerd.

3. De beslissing inzake het bewijs

Voor zover er in de tenlastelegging kennelijke taal- en/of schrijffouten voorkomen, zijn die fouten verbeterd. Verdachte is daardoor niet in zijn verdediging geschaad.

De militaire kamer acht niet wettig en overtuigend bewezen hetgeen verdachte primair en subsidiair is ten laste gelegd en zal hem daarvan vrijspreken. De militaire kamer is van oordeel dat met name niet is bewezen dat verdachte de opzet (ook niet in voorwaardelijke zin) had om het latere slachtoffer van het leven te beroven noch deze zwaar lichamelijk letsel toe te brengen.

De militaire kamer acht wettig en overtuigend bewezen dat verdachte het meer subsidiair tenlastegelegde heeft begaan, met dien verstande dat bewezen wordt geacht dat:

“hij op 23 februari 2003, te of nabij Banja Luka, tezamen en in vereniging met een ander opzettelijk mishandelend een persoon (te weten M.H.E.P., heeft geschopt en/of getrapt en gestompt en/of geslagen en met de voet heeft gepord of geduwd, tengevolge waarvan deze zwaar lichamelijk letsel (gebroken kaakbeen en gebroken ribben en een gebroken neusbeen en een longkneuzing en een klaplong en een nierkneuzing), heeft bekomen en pijn heeft ondervonden.”

De militaire kamer is van oordeel dat verdachte, nadat hij door de medeverdachte v.K. was gewekt deze medeverdachte heeft geassisteerd bij het mishandelen en het naar buiten werken van de in het slaapverblijf aangetroffen man. Verdachte had zich bewust moeten zijn van de mishandeling die het slachtoffer onderging en die zich voor zijn ogen voltrok. Verdachte heeft zich daarvan niet gedistantieerd aangezien hij, tijdens die mishandeling opstond van zijn bed, zich aankleedde en kon aanschouwen hoe een en ander verliep; pas later heeft hij gezegd tegen zijn medeverdachte ermee op te houden. Toen deze dit niet deed heeft verdachte niet ingegrepen.

Aan het eind van hetgeen het slachtoffer is overkomen heeft verdachte met zijn medeverdachte samengewerkt door het slachtoffer met de voet te porren en te trachten hem buiten het slaapverblijf te werken waarbij de medeverdachte de deur tegen het hoofd van het slachtoffer sloeg of stootte.

Door te handelen als verdachte heeft gedaan heeft hij het feit medegepleegd en kan hij tot op zekere hoogte ook verantwoordelijk worden geacht voor de aan het slachtoffer toegebrachte letsels.

Hetgeen verdachte meer subsidiair meer of anders is ten laste gelegd is niet bewezen. Verdachte moet daarvan worden vrijgesproken.

De beslissing dat verdachte het bewezenverklarde heeft begaan, is gegrond op de feiten en omstandigheden die in de bewijsmiddelen zijn vervat.

De bewijsmiddelen zullen worden uitgewerkt in die gevallen waarin de wet aanvulling van het vonnis vereist en zullen dan in een aan dit vonnis te hechten bijlage worden opgenomen.

4. *De strafbaarheid van het bewezenverklaarde*

Het bewezenverklaarde levert op:

“medeplegen van mishandeling terwijl het feit zwaar lichamenlijk letsel ten gevolge heeft”,

voorzien en strafbaar gesteld bij artikel 300, eerste lid in verband met het tweede lid, juncto artikel 47 van het Wetboek van Strafrecht.

Het feit is strafbaar.

5. *De strafbaarheid van verdachte*

Over verdachte is een rapport opgemaakt door drs. H.M.J. Vandenboorn, gezondheidszorgpsycholoog BIG te Amersfoort, gedateerd 19 mei 2003, waarin hij concludeert dat verdachte ten tijde van het plegen van het tenlastegelegde feit niet lijdende was aan een ziekelijke stoornis dan wel gebrekkige ontwikkeling van de geestvermogens.

De militaire kamer verenigt zich met die conclusie en maakt die tot de hare. Overeenkomstig deze conclusie kan niet worden gezegd dat verdachte niet strafbaar is. Er is voorts ook geen andere omstandigheid aannemelijk geworden die de strafbaarheid van verdachte geheel uitsluit. Verdachte is dus strafbaar.

6. *De motivering van de sanctie(s)*

Bij de beslissing over de straf heeft de militaire kamer rekening gehouden met:

– de aard en de ernst van het bewezenverklaarde en de omstandigheden waaronder dit is begaan;

– de persoon en de persoonlijke omstandigheden van verdachte, waarbij onder meer is gelet op:

– het uittreksel uit het algemeen documentatieregister betreffende verdachte, gedateerd 15 mei 2003;

– een voorlichtingsrapportage van de Reclassering Nederland, Unit1 Arnhem, gedateerd 23 mei 2003, betreffende verdachte;

– het hiervoor onder 5 vermelde rapport opgemaakt door drs. H.M.J. Vandenboorn, gezondheidszorgpsycholoog BIG te Amersfoort, gedateerd 19 mei 2003.

De militaire kamer overweegt in het bijzonder het navolgende. Verdachte heeft samen met een ander een persoon dusdanig mishandeld dat deze zwaar gewond raakte. Dit is een ernstig feit omdat verdachte voor het toegebrachte letsel tot op zekere hoogte mede verantwoordelijk is. De militaire kamer houdt er rekening mee dat de toegebrachte letsels vrijwel geheel zijn toegebracht door de medeverdachte.

Gelet op hetgeen hiervoor is overwogen oordeelt de militaire kamer dat voor de afdoening van de onderhavige zaak geen andere straf in aanmerking komt dan een onvoorwaardelijke gevangenisstraf van na te melden duur.

De militaire kamer is van oordeel dat de grondslag voor de voorlopige hechtenis van verdachte thans niet meer aanwezig is. De met ingang van 4 april 2003 te 12.00 uur geschorste voorlopige hechtenis zal daarom worden opgeheven.

6a. *De beoordeling van de civiele vordering*

De benadeelde partij heeft overeenkomstig het bepaalde in artikel 51b van het Wetboek

van Strafvordering opgave gedaan van de inhoud van de vordering, strekkende tot vergoeding van geleden schade.

De militaire kamer zal de benadeelde partij M.H.E.P. niet-ontvankelijk verklaren in de vordering omdat deze niet van eenvoudige aard is.

7. De toegepaste wettelijke bepalingen

De beslissing is, behalve op de hiervoor genoemde wettelijke voorschriften, gegrond op de artikelen 10 en 27 van het Wetboek van Strafrecht.

[Volgt: Veroordeling tot één maand gevangenisstraf met aftrek. – *Red.*]

Gerechtshof te Arnhem
Beschikking van 19 oktober 2004

Voorzitter: mr. Rutgers van der Loeff, *Raadsheer:* mr. Roessingh-Bakels, *Militair lid:* brigadegeneraal mr. In 't Veld.

BESCHIKKING

inzake F.J.v.K., wonende te [...] te dezen vertegenwoordigd door mr. P. Reitsma, klager, tegen M.H.E.P., wonende te [...], beklaagde.

Namens klager is op 11 juni 2004 schriftelijk beklag gedaan over de beslissing van de officier van justitie te Arnhem om tegen beklaagde geen strafvervolgning in te stellen. Dit klaagschrift is op 18 juni 2004 ter griffie van dit hof ingekomen.

Het hof heeft kennis genomen van het ambtsbericht van de officier van justitie te Arnhem, dat de instemming heeft van de hoofdofficier van justitie, het advies van de advocaat-generaal en de overige op deze zaak betrekking hebben stukken.

De zaak is in raadkamer van dit hof op 5 oktober 2004 in aanwezigheid van de advocaat-generaal behandeld, waarbij klagers raadsman en beklaagde zijn verschenen en gehoord.

Het beklag

Klager heeft op 28 februari 2003 aangifte gedaan van aanranding en poging tot verkrachting, gepleegd door beklaagde op 23 februari 2003 te Banja Luka (Bosnië). Hij heeft ten overstaan van de politie als volgt verklaard. In de nacht van 23 februari 2003 is klager na een feestje in een licht aangeschoten toestand gaan slapen. Als hij later die nacht wakker wordt, merkt hij dat een naakt persoon op zijn ontklede lichaam ligt. Deze voor klager onbekende persoon, naar later blijkt beklaagde, probeert seksuele handelingen met hem te verrichten. Klager is volgens eigen zeggen met zijn ondergoed aan gaan slapen.

Op een gegeven moment heeft beklaagde klager tegen zijn rechterbovenbeen geschopt. Klager heeft beklaagde vervolgens meermalen geslagen en geschopt en met een flessenopener een aantal malen geprikt. Hij heeft naar eigen zeggen uit angst gehandeld en met het doel beklaagde uit zijn slaapvertrek te verwijderen. Ten gevolge van dit incident is beklaagde in verband met het door hem opgelopen letsel opgenomen in een ziekenhuis.

Beklaagde is op de aangifte gehoord. Hij heeft ten overstaan van de politie en tijdens de behandeling in raadkamer verklaard dat hij zich in het geheel niet kan herinneren wat zich de bewuste nacht in de prefab-kamer van klager en diens kamergenoot heeft voorgedaan omdat hij zich in een dronken toestand bevond.

Klager is op 5 april 2004 door de officier van justitie bericht dat besloten is beklaagde niet te vervolgen aangezien er sprake is van onvoldoende wettig en overtuigend bewijs en/of beklaagde door de gevolgen onevenredig zwaar is getroffen.

Beoordeling van het beklag

Klager kan als rechtstreeks belanghebbende worden beschouwd en is derhalve in zoverre ontvankelijk in zijn beklag.

Klager stelt dat beklaagde een poging heeft gedaan hem te verkrachten middels anale penetratie. Naast de stellingen van klager is genoegzaam komen vast te staan dat beklaagde zich ernstig onder invloed van alcohol en ongekleed in de corimec van klager heeft bevonden. Met betrekking tot de vraag of klager en beklaagde zich op hetzelfde moment

in het bed van klager hebben bevonden en de vraag of klager al dan niet op enig moment geheel ontkleed is geraakt, bevat het strafdossier diverse tegenstrijdige verklaringen. Ook de diverse verklaringen van klager zelf getuigen niet van een overtuigende consistentie, in het bijzonder met betrekking tot de vraag of van den beginne af door klager bij zijn aangifte en daarop gevolgde verhoren duidelijk is gemaakt dat zijns inziens sprake was van enige ernstige seksuele handeling van de kant van beklaagde.

Het hof is als gevolg daarvan van oordeel dat geen wettig en overtuigend bewijs aanwezig is van de gestelde poging tot verkrachting. Tevens zal naar het oordeel van het hof nader bewijs niet alsnog verkregen kunnen worden nu het onderzoek omvangrijk en uitputtend lijkt te zijn geweest.

Voor zover de klacht betreft het niet strafrechtelijk vervolgen van beklaagde wegens ten opzichte van klager gepleegde schennis der eerbaarheid, is het hof van oordeel dat genoegzaam is komen vast te staan dat beklaagde zich geheel ontkleed heeft bevonden in de directe nabije aanwezigheid van klager, en wel diens ondanks. Met de officier van justitie is het hof echter van oordeel dat een vervolging voor dat feit niet opportuun is, gelet op het feit dat beklaagde reeds is getroffen door de gevolgen daarvan in de vorm van ernstige, hem door klager toegebrachte verwondingen.

[Volgt: Afwijzing van het beklag. – *Red.*]

Gerechtshof te Arnhem
Militaire kamer
Arrest van 9 maart 2005

Voorzitter: mr. Van den Heuvel, *Lid:* mr. Coster van Voorhout, *Militair lid:* commandeur (A) (tit.) mr. Van Seventer.

ARREST

gewezen op het hoger beroep, ingesteld tegen het vonnis van de militaire kamer in de rechtbank te Arnhem van 9 februari 2004 in de strafzaak tegen: F.J.v.K., geboren te [...] op [...], wonende te [...].

Het hoger beroep

De verdachte en de officier van justitie hebben tegen voormeld vonnis hoger beroep ingesteld.

Onderzoek van de zaak

Dit arrest is gewezen naar aanleiding van het onderzoek ter terechtzitting van het hof van 23 februari 2005 en, overeenkomstig het bepaalde bij artikel 422 van het Wetboek van Strafvordering, het onderzoek op de terechtzitting in eerste aanleg.

Het hof heeft kennis genomen van de vordering van de advocaat-generaal [...], na voorlezing aan het hof overgelegd, en van hetgeen door en namens de verdachte naar voren is gebracht.

Het vonnis waarvan beroep

Het hof zal het vonnis, waarvan beroep, vernietigen nu het tot een andere beslissing over de strafbaarheid komt en daarom opnieuw recht doen.

De tenlastelegging

[Zie voor de – gewijzigde – tenlastelegging het hiervoor weergegeven vonnis van de rechtbank. – *Red.*]

Ontvankelijkheid van het openbaar ministerie

Het hof is van oordeel dat inderdaad, zoals door de verdediging is aangevoerd, het opsporingsonderzoek door de Koninklijke Marechaussee te eenzijdig op het vaststellen van de schuld van verdachte gericht is geweest. In het opsporingsonderzoek is volstrekt onvoldoende aandacht besteed aan de reeds in een zeer vroeg stadium afgelegde verklaring van verdachte, dat hij door de aangever P. seksueel benaderd zou zijn. Deze verklaring vond steun in de eveneens vanaf de aanvang bekende omstandigheid, dat P. zich geheel ontkleed op het bed van de verdachte heeft bevonden. Door in het opsporingsonderzoek onvoldoende aandacht te besteden aan mogelijk ontlastende omstandigheden wordt te kort gedaan aan het doel van dat onderzoek, namelijk (uiteindelijk) de rechter in staat te stellen bij zijn oordeel alle relevante omstandigheden te betrekken. Dat het onderzoek ter plaatse onder moeilijker omstandigheden zou moeten worden uitgevoerd dan in Nederland acht het hof niet maatgevend. Het gaat niet zozeer om de breedte (kwantiteit) van het onderzoek als wel om de diepte (kwaliteit) daarvan. Bovendien waren zowel verdachte als zijn medeverdachte en aangever P. binnen de kortste keren overgebracht naar Nederland.

Naar het oordeel van het hof brengt het bovenstaande echter niet met zich, dat het openbaar ministerie niet-ontvankelijk verklaard moet worden in zijn vervolging. Er is niet sprake van dusdanig ernstige inbreuken op de beginselen van een behoorlijke procesorde, dat daardoor doelbewust of met grove veronachtzaming van de belangen van verdachte te kort is gedaan aan een eerlijke behandeling van de zaak. Het beroep op niet-ontvankelijkheid van het openbaar ministerie in de strafvervolging wordt daarom verworpen.

Vrijspraak

Het hof heeft uit het onderzoek ter terechtzitting niet door de inhoud van wettige bewijsmiddelen de overtuiging bekomen, dat verdachte het primair ten laste gelegde heeft begaan, zodat verdachte daarvan behoort te worden vrijgesproken.

Bewezenverklaring

Door wettige bewijsmiddelen, waarin zijn vervat de redengevende feiten en omstandigheden waarop de bewezenverklaring steunt, heeft het hof de overtuiging gekregen en acht het hof wettig bewezen, dat verdachte het subsidiair ten laste gelegde heeft begaan, met dien verstande dat:

“hij op 23 februari 2003, te of nabij Banja Luka, aan een persoon genaamd M.H.E.P., opzettelijk zwaar lichamelijk letsel (een gebroken kaakbeen en gebroken ribben en een gebroken neusbeen en een longkneuzing en een klaplont en een nierkneuzing), heeft toegebracht, door deze meermalen opzettelijk (met kracht) te schoppen en/of te trappen en te stomp en/of te slaan en met een deur tegen het hoofd van die P. te slaan en/of te stoten en met een fles op/tegen het hoofd te slaan en die P. met een flessenopener te steken en/of te prikken.”

Het hof acht niet bewezen hetgeen verdachte meer of anders is ten laste gelegd dan hierboven is bewezen verklaard, zodat deze daarvan behoort te worden vrijgesproken.

Het hof is van oordeel dat er in casu geen sprake is van medeplegen van het bewezenverklarde feit door verdachte. Medeplegen veronderstelt bewuste samenwerking en gezamenlijke uitvoering. Deze vereiste bewuste samenwerking houdt in dat de medeplegers met opzet samenwerken tot het verrichten van de delictueuze gedraging. Uit hetgeen uit de stukken en ter terechtzitting naar voren is gekomen, is het hof van oordeel dat dat opzet niet aan aannemelijk is geworden.

Strafbaarheid van het bewezenverklarde

Het bewezene levert op het misdrijf:
(ten aanzien van het subsidiair bewezenverklarde:)
zware mishandeling

Strafbaarheid van de verdachte

Het hof acht de verklaring van verdachte, dat hij, voorafgaand aan de mishandeling, door P. seksueel benaderd is, aannemelijk. Zijn verklaringen op dit punt zijn consistent en in overeenstemming te brengen met de feitelijke situatie in de corimec. Bovendien wordt het relaas van verdachte ondersteund door de overgelegde gedragskundige rapportages. Door het gebrekkige opsporingsonderzoek zijn ook geen feiten en omstandigheden naar voren gekomen, die zouden kunnen afdoen aan verdachtes lezing; in zoverre strekt dit dus in zijn voordeel.

Er moet daarom van worden uitgegaan dat verdachte wakker werd doordat een voor hem onbekende, naakte man boven op hem lag die hem met zijn penis anaal penetreerde

of pogingen daartoe deed. Er was derhalve sprake van een noodweersituatie, immers van een ogenblikkelijke wederrechtelijke aanranding door P. van het lijf en de eerbaarheid van de verdachte. Verdachte verdedigde zich tegen bedoelde aanranding. Hij heeft daarbij P. (meermalen) geslagen en geschopt om hem van zijn bed af te krijgen, waarin hij uiteindelijk slaagde. Het hof acht aannemelijk dat verdachte – daarna – nog zo geëmotioneerd is gebleven door de voor hem zeer verwerpelijke gedraging van P., dat hij direct daarna, nadat P. op de vloer tegen zijn, verdachtes, bed aan lag, deze nog (met een fles) heeft geslagen, hem heeft geschopt en hem met een flesopener heeft geprikt of gestoken. Daarmee heeft verdachte weliswaar de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit en daarmee de grenzen van de noodzakelijke verdediging overschreden, doch heeft hij wel gehandeld op grond van een nog aanwezige hevige gemoedsbeweging (uit angst of radeloosheid) die direct door die bedoelde aanranding werd veroorzaakt.

Om die reden komt het hof tot de conclusie dat verdachte niet strafbaar is omdat hij gehandeld heeft in de situatie van noodweerexces als bedoeld in artikel 41, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht. Verdachte is derhalve niet strafbaar en dient te worden ontslagen van alle rechtsvervolgning.

De vordering van de benadeelde partij M.H.E.P.

De benadeelde partij heeft in eerste aanleg een vordering tot schadevergoeding ten bedrage van € 10.948,- (bestaande uit \$ 4.428,- en € 6.520,64) ingesteld. Deze vordering is bij het vonnis waarvan beroep niet toegewezen. De benadeelde partij heeft zich in hoger beroep opnieuw gevoegd voor het bedrag van haar oorspronkelijke vordering.

Nu verdachte ter zake van het ten laste gelegde handelen waardoor de gestelde schade veroorzaakt zou zijn, niet schuldig wordt verklaard, kan de benadeelde partij in haar vordering niet worden ontvangen.

Toepasselijke wettelijke voorschriften

Het hof heeft gelet op de artikelen 41 en 302 van het Wetboek van Strafrecht.

[Volgt: Ontslag van alle rechtsvervolgning. – *Red.*]

Gerechtshof te Arnhem

Militaire kamer

Arrest van 9 maart 2005

Voorzitter: mr. Van den Heuvel, *Lid:* mr. Coster van Voorhout, *Militair lid:* commandeur (A) (tit.) mr. Van Seventer.

ARREST

gewezen op het hoger beroep, ingesteld tegen het vonnis van de militaire kamer in de rechtbank te Arnhem van 9 februari 2004 in de strafzaak tegen: R.-J.K., geboren te [...] op [...], wonende te [...].

Het hoger beroep

Dit arrest is gewezen naar aanleiding van het onderzoek ter terechtzitting van het hof van 23 februari 2005 en, overeenkomstig het bepaalde bij artikel 422 van het Wetboek van Strafvordering, het onderzoek op de terechtzitting in eerste aanleg.

Het hof heeft kennis genomen van de vordering van de advocaat-generaal [...], na voorlezing aan het hof overgelegd, en van hetgeen door en namens de verdachte naar voren is gebracht.

Het vonnis waarvan beroep

Het hof zal het vonnis, waarvan beroep, vernietigen nu het tot een andere bewijsbeslissing komt en daarom opnieuw recht doen.

De tenlastelegging

[Zie voor de – gewijzigde – tenlastelegging het hiervoor weergegeven vonnis van de rechtbank. – *Red.*]

Vrijspraak

Het hof heeft uit het onderzoek ter terechtzitting niet door de inhoud van wettige bewijsmiddelen de overtuiging bekomen, dat verdachte het primair, subsidiair en meer subsidiair ten laste gelegde heeft begaan, zodat verdachte daarvan behoort te worden vrijgesproken.

Het hof is van oordeel dat geen sprake is van medeplegen van een der ten laste gelegde feiten door verdachte. Medeplegen veronderstelt bewuste samenwerking en gezamenlijke uitvoering. Deze vereiste bewuste samenwerking houdt in dat de medeplegers met opzet samenwerken tot het verrichten van de delictueuze gedraging. Uit hetgeen uit de stukken en ter terechtzitting naar voren is gekomen, is het hof van oordeel dat dat opzet niet aanmerkelijk is geworden.

Het hof neemt daarbij in aanmerking dat verdachte zich ten tijde van het delict tezamen met zijn kamergenoot, v.K., in hun slaapvertrek (corimec) bevond. Verdachte werd wakker en zag dat v.K. een op de grond liggende naakte man sloeg en schopte. Het hof is van oordeel dat het, gelet op de beperkte ruimte in de corimec en de plaats waar verdachte zich ten opzichte van v.K. en het slachtoffer bevond, voor verdachte niet mogelijk was om zich van hetgeen zich daar toen voordeed, te distantiëren.

Verdachte, die net ontwaakt was, wilde – zo verklaarde hij ter terechtzitting – een einde maken aan dit geweld. Hij heeft toen, door het slachtoffer met zijn voet een por te geven, getracht hem de corimec uit te werken.

Met betrekking tot dit porren met de voet door verdachte is het hof van oordeel, dat niet gesteld kan worden dat dit een mishandelende gedraging is, die tot pijn of letsel, laat staan zwaar lichamelijk letsel, van het slachtoffer kan hebben geleid.

De vordering van de benadeelde partij M.H.E.P.

De benadeelde partij heeft in eerste aanleg een vordering tot schadevergoeding ten bedrage van \$ 4.428,- en € 6.520,64 ingesteld. Deze vordering is bij het vonnis waarvan beroep niet toegewezen. De benadeelde partij heeft zich in hoger beroep opnieuw gevoegd voor het bedrag van haar oorspronkelijke vordering.

Nu verdachte ter zake van het ten laste gelegde handelen waardoor de gestelde schade veroorzaakt zou zijn, niet schuldig wordt verklaard, kan de benadeelde partij in haar vordering niet worden ontvangen.

[Volgt: Vrijspraak. - *Red.*]
